

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato:

21.04.2024

Vår ref:

2024/1401

Deres dato:

Deres ref:

24/368-1

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tor Sæther, 73 19 92 82

Uttalelse til alminnelig høring - forslag til ny kart- og planforskrift

Viser til forslag til ny kart- og planforskrift sendt på høring med frist for uttalelse 22.04.2024. Under følger Statsforvalteren i Trøndelag sine innspill til høringsutkastet.

Teknologisk utvikling setter nye rammer og krav til fremtidige planregister. Der det tidligere var nok å kunne visualisere og søke i planregisteret har man nå også behov for å kunne gjøre spørringer og analyser, både mot kartobjekter og bestemmelser. Statsforvalteren i Trøndelag ønsker å spille inn et ønske om på sikt å få på plass en nasjonal oppdatert planregister. Dette vil bidra til å unngå dobbel lagring av høringsdokumenter, innspill og vedtak. Det at kopier av alle høringsdokumentene lagres hos alle høringspartene er hverken klimavennlig, samfunnsøkonomisk eller effektivt, ettersom dokumentlagring krever energi, lisenser og fysiske ressurser til forvaltning av dokumentene. Vi er klar over at arkivloven er til hinder for implementering av dette i dag, men vi synes likevel det er naturlig å foreslå dette når vi nå ser inn i glasskulen.

Statsforvalteren i Trøndelag støtter valget om forenkling av gjeldende forskrift bl.a. ved å

- ta ut definisjoner som fremgår av Plan- og bygningsloven
- fjerne bestemmelser om Planarkiv om følger arkivloven
- samle alle generelle bestemmelser i kapittel 1

Kommentarer til endringer i forskriften:

§5 – Tilgang til informasjon i planregisteret og det offentlige kartgrunnlaget (svarer til tidligere §14)

Første ledd – andre setning: *Kommunen skal sørge for at informasjon fra planregisteret er elektronisk tilgjengelig i form av søke- og visningstjenester på Internett.*

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår følgende endring: *Kommunen skal sørge for at informasjon fra planregisteret er elektronisk tilgjengelig igjennom standardiserte api'er.*

Tidligere var det tilstrekkelig å benytte søke- og visningstjenester, men med dagens teknologi er det behov for smartere og mer direkte tilgang til data. Dette for å kunne kjøre analyser, koble plandata med andre data, filtrere og laste ned data. Bruken av plandata i arealregnskap er et eksempel på dette.

E-postadresse:
sftlpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.statsforvalteren.no/tl

Org.nr. 974 764 350

Fjerde ledd - *Kommunen skal sørge for at data fra planregisteret er tilgjengelig for nedlastning via den nasjonale geografiske infrastrukturen etter de reglene som gjelder for slik deling av data.*

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår følgende endring: *Kommunen skal sørge for at oppdaterte data fra planregisteret er tilgjengelig for nedlastning via den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge Digitalt) etter de reglene som gjelder for slik deling av data.*

For kommuner som ikke geosynkroniserer er dagens krav om leveranse av plandata 1-2 ganger i året ikke godt nok. For høringsparter er det viktig å ha oppdaterte plandata tilgjengelig. Vi registrerer også at Norge Digitalt er tatt ut av høringsutkastet uten at dette er kommentert. Vi foreslår å videreføre spesifiseringen om at plandata skal være tilgjengelig via Norge Digitalt. Dette er ikke til hinder for at andre kan drifte selve planregisteret og planbasen.

§8 – Krav om kartlegging (svarer til tidligere §6)

Tredje ledd - *Kommunen skal vurdere om mottatte geodata kan innarbeides i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal dataene stilles til rådighet for andre relevante offentlige organer i den grad dataene må antas å være anvendelige.*

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår følgende endring: *Kommunen skal vurdere om mottatte geodata kan innarbeides i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal dataene stilles til rådighet for andre relevante offentlige organer i den grad dataene må antas å være anvendelige. Relevante offentlige organer skal innarbeide dataene i det offentlige kartgrunnlaget dersom de antas å være anvendelige.*

Siste setning spesifiserer at offentlige organer som mottar data fra kommunen har plikt til å innarbeide dataene i det offentlige kartgrunnlaget. Det er flere eksempler på at kommunen sender fra seg oppdaterte data (kulturminner, flomsoner etc.) til nasjonal dataeier uten at disse innarbeides.

§9 - Krav om å levere data i digital form

Fjerde ledd - *Kommunen kan kreve at forslag til arealplan som skal tas opp til behandling av kommunen, tilfredsstillende alle tekniske krav med hjemmel i forskriften her. Kommunen skal så raskt som mulig etter mottakelsen av planen gi forslagsstiller melding hvis kravene ikke er oppfylt, og summarisk oppgi avvikene.*

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår følgende endring: *Kommunen skal kreve at forslag til arealplan som skal tas opp til behandling av kommunen, tilfredsstillende alle tekniske krav med hjemmel i forskriften her. Kommunen skal så raskt som mulig etter mottakelsen av planen gi forslagsstiller melding hvis kravene ikke er oppfylt, og summarisk oppgi avvikene.*

Å endre kan til skal i forskriften plasserer et tydelig krav til forslagstiller. En slik endring vil også medføre at det må tas inn et tillegg til §9, for eksempel: *Dersom kommunen ikke krever at forslag til arealplan tilfredsstillende alle tekniske krav, må kommunen rette avvikene før behandling av kommunen.*

Dette for å sikre at planforslaget er i henhold til standarden når det blir tilgjengelig for høringsparter.

§10 - Arealplan

Statsforvalteren i Trøndelag støtter endringen i andre ledd, som presiserer at forslag til arealplan skal tildeles nasjonal arealplan-ID senest ved varsel om oppstart.

Tredje ledd - Plandata skal være stedfestet med så stor nøyaktighet, sammenholdt med basiskartet, at vedtatte formålsgrenser kan legges til grunn for søknad om tillatelse til kommunen uten ytterligere undersøkelser.

Tredje ledd vurderes å være inkonsekvent i forhold til §2 Definisjoner og jfr. punkt 3.3.1 i høringsutkastet. Der står det at begrepet Plandata foreslås utvidet til å gjelde alle data – ikke bare stedfestede opplysninger (geodata).

En annen kommentar ang. tredje ledd (side 17): *Krever søknaden at formålsgrensene klarlegges med større nøyaktighet enn det som framgår av arealplanen, er det kommunens ansvar å gjøre dette.*

Vil dette kunne pålegge kommunen krav om å digitalisere gamle analoge reguleringsplaner?

§11 - Plankartet

Statsforvalteren i Trøndelag saksbehandler etter digitale planer, ikke til selve plankartet. Det er derfor noe kunstig å opprettholde det analoge plankartet som et juridisk bindende dokument i et ellers digitalt samfunn. Dette gjelder spesielt i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Vi har forståelser for at dette er endring som må tas gjennom revidering av plan og bygningsloven.

Andre ledd - Basiskartet skal ha identiske eiendomsgrenser som i matrikkelen.

Det at basiskartet skal inneholde eiendomsgrenser skaper en utfordring ved utarbeidelse av plankart for kommuneplanens arealdel. Hvis alle eiendomsgrensene skal inn i dette vil plankartet bli uleselig. I høringsnotatet står det *Basiskartet utformes som strek-kart i svart-hvitt uten fylte eller skraverete flater.* Det som er vanlig og ønskelig er et basiskart i gråtoner i stedet for svart-hvitt.

Tredje ledd - Vedtaksdato og dato for kunngjøring skal framgå av tegnforklaringen.

Her er det viktig å skille mellom hva som kalles tegnforklaring og hva som er annen beskrivende tekst. Tegnforklaring inneholder symboler som er brukt på de forskjellige kartlagene med forklaringer til disse. Nordpil, målestokkinformasjon og annen tekst som f.eks. vedtaksdato kan gjerne plasseres i nærheten av tegnforklaringen, men er ikke en del av tegnforklaringen.

§14 - Nærmere om føring av planregisteret og innholdet i registeret

Dette forslaget er mer oversiktlig enn gjeldende forskrift når det kommer til hva som skal registreres i planregisteret ved planoppstart, høring og vedtak.

Når det gjelder dispensasjoner (bokstav f) ser det ikke ut til at det er krav til registrering av disse før etter vedtak. Som høringspart er det derfor ønskelig at dispensasjonssøknadene er registrert i planregisteret allerede når saken sendes på høring (som med planforslag). En tidlig koordinatfesting av dispensasjonssøknadene vil effektivisere saksbehandlingen. Det er også viktig å ta vare på historiske dispensasjonssøknader for å unngå at samme søknad sendes flere ganger med bare noen få års mellomrom.

Vedlegg III Hensynssoner i reguleringsplan og kommuneplanens arealdel

Da det ikke er noe krav til bruk av hensynssoner, ser vi en ulik praksis blant kommunene når det gjelder bruk av hensynssoner i kommuneplanens arealdel. Det er et fokus på lesbarheten til det analoge plankartet, noe som fører til at kommunene prøver å redusere antall overlappende hensynssoner. I en digital hverdag bør derfor dette ikke være en begrensning, noe som også understøtter at man på sikt bør prioritere digitale planer framfor analoge plankart. Det er derfor ønskelig at departementet kan være tydeligere på hvordan dette kan løses i kommende veiledere til denne forskriften.

Nye formål

Urbant landbruk

Det er positivt at det er økt fokus på urban dyrking, men vi er usikre på hva formålet urbant landbruk som underformål til bebyggelse og anlegg vil innebære for et langsiktig sterkt jordvern. Jordloven vil med dette ikke lenger gjelde for formålet, og grunnlaget for evt. senere omdisponering til andre formål innenfor bebyggelse og anlegg vil være aktuelt. Som for parselhager bør formålet i stedet fortsatt være landbruksformål, men hvor realiteten vil være at det er flere som dyrker. Formålet bør ikke bli et underformål til bebyggelse og anlegg, heller ikke til grønnstruktur. Urbant landbruk bør det i stedet være et underformål til landbruk, og hvor jordloven fortsatt gjelder.

Dersom urbant landbruk skal være et underformål til bebyggelse og anlegg, bør det i praksis avgrenses til arealer som ikke er jordbruksarealer i dag, f.eks. i forbindelse med transformasjon av bebygde områder.

Massedeponi.

Vi har forståelse for at det kan være behov for å ha dette underformålet da deponering kan pågå over mange år. I dag benyttes bestemmelsesområde for midlertidig bygge- og anleggsområder, hvor det midlertidig skal være lagret masser fra et konkret prosjekt og arealet skal tilbakeføres til det regulerte formål etterpå. I mange tilfeller skal arealet tilbakeføres til landbruksformål, og gjerne plantes til med skog. Det er mulig man kan ha bestemmelse som sikrer dette selv om arealet bli avsatt/regulert til massedeponi. På plankartet vil det uansett bli mindre tydelig hva som er etterbruken. Kombinertformål landbruk/massedeponi med tilhørende bestemmelser kan kanskje være en mulighet.

Kraftkrevende industri og datasenter

I et samfunnsikkerhetsperspektiv kan det muligens være oppklarende og nødvendig å skille mellom kraftkrevende industri og annen industri, vi ser imidlertid problemstillingen om hva som kan anses som kraftkrevende.

Innspill til nye formål

Grønn industri

Vi foreslår også at det vurderes å etablere formål for *grønn industri*, fortsatt med bakgrunn i regjeringens satsing på konseptet «grønt industriløft» - også kalt «grønn industri». Store planavklarte næringsareal som er ment for «grønn industri» kan i praksis tas i bruk av annen type næring/industri om formålet ikke er tilstrekkelig spesifisert i planen. Det mangler verktøy for å styre hvilken type virksomheter som tillates etablert. Hvis formålet kan spesifiseres bedre, vil det ikke være like stort rom for tilfeldige industrietableringer og uttak av ressurser/kraft i strid med den faktiske satsingen og tanken om reelle utslippskutt og omstilling til et lavutslippssamfunn.

For å sikre at tiltaket er en del av en regional satsing, med regional enighet kan underformålet/arealsonen «grønn industri» også knyttes til regional arealplan. Dette kan avhjelpe unødvendige uttak av ressurser/kraft eller unødvendige arealbeslag, og sikre at slike industrietableringer ses i en større sammenheng, utover den enkelte kommune.

Næring

Formålet på kommuneplannivå vurderes å være for generelt. Dette gjelder spesielt næringsformålet som omfatter handel, kontor, lager, industri og hotell. Dette er virksomheter som flere kommuner ønsker lokalisert på ulike steder etter ABC-metoden. Da det ikke gis anledning til å detaljere ytterligere i bestemmelser kan riktig lokalisering av virksomheter kun styres via retningslinjer og dette bidrar ikke til god samordnet areal og transportplanlegging.

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår derfor underformål til næring i kommuneplaner: 1. for bilbasert næring som lager, industri og plasskrevende varegrupper, og 2. for besøksintensiv virksomhet som handel og kontor osv.

Bebyggelse og anlegg

I forbindelse med høring av kommuneplanens arealdel for Trondheim kommune har kommunen vurdert at det er behov for å vise bebyggelse og anlegg som ikke er kun boligbebyggelse, forretning eller sentrumsformål. Gjeldende kombinertformål krever spesifisering av underformål som kan være uhensiktsmessig dersom det er mange underformål. I tillegg mangler Kartforskriften et egnet formål til å fremstille områder hvor man ønsker fortetting med større tetthet og noe lavere krav til uterom for å kunne bygge mest der det er lettest å leve miljøvennlig. Fortetting kan også gjelde flere formål enn boligformål. Selv om dette i stor grad er knyttet til de store byområdene vil det og kunne være aktuelt for andre kommuner med store byområder.

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår derfor underformål «Område fortetting» til formålet Bebyggelse og anlegg i kommuneplaner.

Studentboliger

For å styre studentboligbygging til riktig sted og fordi det ofte tillates avvik fra krav til boligkvalitet for studentboliger mot at de har andre kompensierende kvaliteter, tilsier at boligene tilpasses en spesifikk målgruppe som skal bo der i kort tid, og at boligene ikke er egnet for andre målgrupper eller disponeres som en varig bolig. Et eget formål vil være med på å sikre at boligene ikke kan tas i bruk som varige boliger.

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår derfor underformål «studentboliger» som eget formål i reguleringsplaner.

Med hilsen

Frode Rabben (e.f.)
fung. underdirektør
Kommunal- og justisavdelingen

Tor Sæther
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent